PODOBENSTVO O TALENTOCH (33. nedeľa cez rok)

Ježiš povedal svojim učeníkom toto podobenstvo: „Istý človek sa chystal na cestu. Zavolal si sluhov a zveril im svoj majetok: jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval. Ten, čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. Podobne aj ten, čo dostal dva, získal ďalšie dva. Ale ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl. Po dlhom čase sa pán tých sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Predstúpil ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť talentov a vravel: ‚Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal.' Jeho pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána.' Predstúpil ten, čo dostal dva talenty, a vravel: ‚Pane, dva talenty si mi odovzdal a hľa, získal som ďalšie dva.' Jeho pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána.' Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent, a hovoril: ‚Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. Bál som sa, preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje.' Jeho pán mu povedal: ‚Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal? Mal si teda moje peniaze dať peňazomencom a ja by som si bol po návrate vybral, čo je moje, aj s úrokmi. Vezmite mu talent a dajte ho tomu, čo má desať talentov. Lebo každému, kto má, ešte sa pridá a bude mať hojne. Ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má. A neužitočného sluhu vyhoďte von do tmy; tam bude plač a škrípanie zubami.'" (Mt 24,14-30)

V podobenstve z pera evanjelistu Matúša Pán rozdá talenty podľa schopností služobníkom, aby s nimi nakladali a odcestuje. Dôležité je všimnúť si, že Pán nerozdáva schopnosti. Tie – podľa evanjelia – už jeho služobníci majú: *každému dal podľa jeho schopností*. Talentami v evanjeliu sú skôr príležitosti, ktoré človek dostáva, aby schopnosti mohol rozvinúť a rozmnožiť. To, že Pán odcestoval a rozmnoženie talentov nechal na sluhoch, je odkaz na ľudskú slobodu. Boh od nás naozaj chce fantáziu a vlastné nápady pri nakladaní so zvereným bohatstvom.

Najviac pozornosti venuje evanjelista sluhovi, ktorý zverený talent zakopal. Nič tým nezískal, iba uchoval to, čo mu bolo dané. Pritom konal v súlade s predpismi Starého Zákona – podľa rabínskeho práva urobil to najbezpečnejšie, čo mohol urobiť. Ak Žid zakopal peniaze, nemohol byť potrestaný pre zanedbanie. Na rozdiel od toho, kto zabalil zverené peniaze do šatky – ten za prípadnú krádež sám niesol zodpovednosť.

Niektorí biblisti si myslia, že Matúš chcel ako toho lenivého a neužitočného služobníka vykresliť práve židovský národ, konkrétne jeho náboženských predstaviteľov. Tí dostali od Boha ako zverený „talent" Zákon – Božiu náuku, ktorú však iba uchovávali, „zakopali", urobili ju strnulou. Obmedzili sa iba na zachovávanie príkazov a zákazov. Aj preto neboli schopní v Ježišovi rozpoznať Mesiáša.

Väčšina súčasných biblistov však s týmto výkladom nesúhlasí a podobenstvo ani nie je adresované farizejom a zákonníkom, ale Ježišovým učeníkom, teda Cirkvi. V tej dobe sa medzi kresťanmi rozmnožila záhaľka a nečinnosť, keďže mnohí iba pasívne vyčkávali skorý druhý príchod Krista. Matúš im podobenstvom o talentoch pripomína, že na príchod Krista sa treba pripravovať svedomitým žitím prítomnosti.

Tých, ktorí investovali talenty a získali späť ďalšie, Pán chváli: *„Správne, dobrý a verný sluha, bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým.“* Slovko *„málo“* znie takmer ironicky. Talent je stará antická miera pre váhu a jeden talent predstavoval až 35 kg zlata. Lukáš v paralelnom evanjeliu (Lk 19, 12-27) nepíše o talentoch, ale o hrivnách. Hrivna predstavovala 60-násobne nižšiu hodnotu ako talent. V každom prípade to však bolo veľmi veľa.

Nikto z nás nemôže povedať, že sa jednoznačne nachádza v tom alebo onom služobníkovi. Tí služobníci sa v nás striedajú. Niekedy investujeme svoj talent, rozvíjame ho, čelíme novým výzvam, inokedy nám stačí život v zabehaných koľajach. O čo však ide – je neostať spokojný so sebou. Neprestať biť sa o život, o jeho skutočné hodnoty, o naplnenie poslania. Božie kráľovstvo sa dobýja. (Mt 11, 12)